

Aurkezpen gisa

Aurkezpen gisa Euskal Herriaren etorkizunari dagokionez, eta ideia hau zabaltzea eta sustraitzea kostata lortu bada ere, hizkuntza da ardatza.

Eta abertzaletasuna gora doanez, gora doaz, era berean, euskaltzaletasuna eta nazio-hizkuntzari buruzko ikerlanak eta gogoetak.

Euskal Herriko fenomenoak, nolana ere, ingurugiro orokorrean kokatzen da. Joan den mendean nagusitu zen utopiari (hizkuntza bakar baten gainean egituratutako mundu batua), beste utopia bat gailentzen ari zaio gaur egun: herri desberdinen elkarketan antolatuko den mundu-federazio anizkuna.

Kazetak gaingiroki bederen irakurtzea aski da nazioen pizkunde orokorraren indarra senditzeko: Estonia, Eslovenia, Georgia, Palestina, Moldavia, Kurdistan, Tibet, Lituania, Armenia, Catalunya bera... Eta guztion nazio-hizkuntzaren arazoa, ardatz.

Geronen hiztegian bertan somatzen da joera hazkor hori: hizkuntz borroka, glotofagia, hizkuntz soziologia, soziolinguistika, glotopolitika, hizkuntz plangintza... Hitz-andana oso bat gizarte-hizkuntzaren inguruan.

Soziologoaren artean batez ere, gero eta ausarkiago entzuten dira hizkuntzalari hutsen kontrako kritikak. Gehiegitan aztertu izan dira hizkuntzak —esaten digute— hiztunak ahantzirik; eta, hitz batez, hiztunen erabilpenetik at. Nahiz hizkuntzak ezer ez izan hizkuntz ekintzotatik at.

Gramatikariak salatzen dira horretara han eta hemen. Eta Euskal Herriari gaitz berberak jasan ditugu: «dadme la independencia política y una gramática, y yo os solucionaré el problema lingüístico...» Baina Irlandak biak izan ditu, eta... zer?

Berriro ere Euskal Herrira itzuliz, oso kontzientzia urria dago gure artean euskararen erabilpena ezinezko egiten duten baldintzei buruz. Oraindik ere, funtsean, azterketa sozio-politiko-ekonomiko horren beharraz ahazten bide gara maizegi. Zeren-eta, 'de facto', zerk debekatzen du gaur euskararen erabilpena? Poliziak debekatzen ez badigu (alegia, «hable us-

ted cristiano» botatzen ez badigu), zerk debekatzen digu elebidunoi euskararen erabilpena? Liberalismorik baikorren eta iñoxoen hatzaparretan bizi gara euskaldunak oraindik.

Gure nazio-hizkuntza berriro Euskal Herriaren mintzabide eta oinarri bihurtuko bada, beraz, bi gauza lortu behar ditugu; eta lorpen horretan laguntzekotan sortu da eskuetan duzun aldizkari hau.

Bata, hizkuntzaren alorreko fenomenoak ahalik eta ongienik ezagutzea. Lehendabizi jakin egin behar da, egia ezagutu behar da albait zehazkienik; beste herrietako saioak, arrakastak eta porrotak aztertu behar dira.

Bestea, berriz, hizkuntz pizkundean herria bera interesatu gabe, soluziorik ez dagoela sinetsi eta sinesterazi behar dugu. Guespin eta Marcellesi soziolinguista famatuena hitzez esateko, «on commence à mieux comprendre le caractère nécessairement volontariste des procès de construction-maintenance de la communauté linguistique» (Glottopolitique, Langages 83, 1986ko Iraileko ale mamitsuan). Herriak ez badu nahi, herriak ez badu nazio-hizkuntzaren arazoa bere gain hartzen, jai dago.

Horregatik, herri-mogimenduen zuzperketa guztiz da premiatsua (Québec-en edo Vlaanderen-en ikusi den bezala); eta, alderantziz, herri-mogimenduen ahulezia edo zafraketa (Irlanda, Britainia) guztiz kaltegarria.

Baina herri-mogimendu horrek jakin egin behar du, ahalik eta ongienik eskolatu eta jantzi. Eta asmo horretan kokatzen da aldizkari hau: Soziolinguistikaren eta Glotopolitikaren alorrean azkarki erroturik dauden ideia nagusiak ezaguteraztea.

Agian asmatuko!

Jose Luis Alvarez Enparantza “Txillardegí”